

PROGRAM LEKCJI MUZEALNYCH DLA KLAS IV–VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

LEKCJE STACJONARNE

Kamień na kamieniu. Jak budowano Wawel

Lekcja polecana uczniom z klas IV–VII szkół podstawowych

Lekcja opowiada o tym, jakie funkcje pełniły dawniej budynki, począwszy od funkcji mieszkalnych aż po symboliczne. Na zajęciach zostaną poruszone tematy stylów architektonicznych od czasów średniowiecza do renesansu. Uczestnicy dowiedzą się, jak za pomocą budowli przekazywano dodatkowe znaczenia, a pomogą w tym informacje zawarte w detalach architektonicznych z Lapidarium wawelskiego, a także mury zamku Zygmunta Starego.

Słowa kluczowe: architektura, arkady, gotyk, arabeska, groteska, katedra, krużganki, kolumna, kapitel, kamieniarstwo, romanizm, renesans, rotunda, średniowiecze, zamek, znaki kamieniarskie.

Podstawa programowa: Historia: I (1-5), II (-1-5), III (1-4), kl. IV: II (1-3), III (1-4), IV (1-3), V (2, 6), kl. V - VI: IV (4), IX (1)

Czas trwania lekcji: 90 min

Zajęcia odbywają się na wystawach Wawel Zaginiony oraz Lapidarium (trasa Podziemia Zamku)

Renesans na Wawelu

Lekcja polecana uczniom z klas VI – VIII szkół podstawowych

Pierwsza połowa XVI wieku to okres najważniejszych zmian dokonanych w architekturze wawelskiej rezydencji. Na podstawie renesansowych detali, motywów dekoracyjnych, wystroju wnętrz oraz wybranych dzieł uczestnicy zapoznają się z kulturą odrodzenia, z czasem i miejscem jej narodzin, ze szczególnym znaczeniem mecenatu ostatnich Jagiellonów w epoce, która w polskiej historii nazywana jest złotym wiekiem.

Słowa kluczowe: arkada, arras, Bartłomiej Berrecci, Franciszek Florentczyk, fryz, Hans Durer, humanizm, kaplica, kaseton, kolumnada, mistrz Benedykt, mecenat, portal, wykusz.

Podstawa programowa: historia: zakres podstawowy: XIV.3; XV.1; 2, 3; XIX. 1, 2, 4; XXI. 1, 2, zakres rozszerzony: XII. 4, 5, XV, XVI.2, 3, XIX. 1, 2, XXI. 1, 2, 3

Czas trwania lekcji: 90 min

Zajęcia odbywają się w wybranych salach wystaw Wawel Zaginiony i Lapidarium (trasa Podziemia Zamku), Reprezentacyjnych Komnat Królewskich (trasa Zamek II) oraz na dziedzińcu arkadowym.

PROGRAM LEKCJI MUZEALNYCH DLA KLAS IV–VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

Wawel legendarny i historyczny

Lekcja polecana uczniom z klas IV–V szkół podstawowych

Zapraszamy na opowieść o dawnych czasach, niezwykłych miejscach i postaciach związanych z wawelskim wzgórzem. Podczas zajęć będziemy wspólnie odkrywać komnaty zamkowe, pełniące zarówno funkcje mieszkalne jak i reprezentacyjne. Przyjrzymy się także znanym władcom, którzy w sposób szczególny zapisali się na kartach historii.

Słowa kluczowe: arras, alchemia, dynastia, dzwon “Zygmunt”, Krak, król, krużganek, głowy wawelskie, historia, król, krużganki, legenda, szewczyk Skuba, Stańczyk, wzgórze wawelskie.

Podstawa programowa historia kl. IV (I.2; II.2,3; III.3,4; IV.2; V.5,6)

Podstawa programowa j. polski kl. IV–VI (I.1.3, 1.7,1.18; V.15)

Czas trwania lekcji: 60 min.

Zajęcia odbywają się w wybranych salach Prywatnych Apartamentów Królewskich i Reprezentacyjnych Komnat Królewskich (trasa Zamek I oraz Zamek II)

Wawel – rezydencja władców Polski

Lekcja polecana uczniom z klas IV–VIII szkół podstawowych

Wawelska rezydencja była miejscem ceremonii państwowych i dworskich oraz codziennego życia rodziny królewskiej. Na przykładzie zamkowych komnat uczestnikom zajęć zostaną przybliżone przeznaczenie i wystrój pałacowych wnętrz. Podczas spotkania będzie omawiana organizacja dworu królewskiego, jego ranga i znaczenie, a także jedna z wybranych dworskich ceremonii.

Słowa kluczowe: arrasy, audycja, głowy wawelskie, Jagiellonowie, koronacja, marszałek koronny, podskarbi, posłowie, rada królewska, tron, wielkorządca.

Podstawa programowa historia: kl. IV (I.2; II.3,4), kl. V (IV.4), kl. VI (IX.1-7.)

Czas trwania lekcji: 60 min.

Zajęcia odbywają się w wybranych salach Prywatnych Apartamentów Królewskich i Reprezentacyjnych Komnat Królewskich (trasa Zamek I oraz Zamek II)

PROGRAM LEKCJI MUZEALNYCH DLA KLAS IV–VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

Z archeologią przez wieki

Lekcja polecana uczniom z klas IV–VI szkół podstawowych

Celem zajęć jest przybliżenie najdawniejszych dziejów wzgórza wawelskiego, jego budowli obronnych, rezydencjonalnych i kościelnych. Dzięki zabytkom i wykopaliskom archeologicznym prezentowanym na wystawie uczniowie poznają rolę archeologa i historyka w badaniu dawnych dziejów.

Słowa kluczowe: archeolog, baszta, fortyfikacje, historyk, kronikarz, kuchnie królewskie, palatium, miasteczko wawelskie, obronność, rotunda, wykopaliska.

Podstawa programowa: historia: kl. IV (II., III. 1-4), kl. V (V. 1-6)

Czas trwania lekcji: 60 min

Zajęcia odbywają się w wybranych salach wystawy *Wawel Zaginiony* (trasa Podziemia Zamku)

Przedromanizm i romanizm na Wawelu

Lekcja polecana uczniom z klas V–VIII szkół podstawowych

Uczestnicy zajęć, przemieszczając się pośród wczesnośredniowiecznych reliktyw, zapoznają się z jedną z najstarszych budowli sakralnych powstałych na przełomie X i XI wieku, z detalami architektonicznymi, makietami dawnej zabudowy oraz licznymi znaleziskami z wykopalisk na terenie Wawelu. Na ich przykładzie omawiane będą początki kamiennej zabudowy książęcej i królewskiej rezydencji do końca XII wieku.

Słowa kluczowe: absyda, archeolog, baszta, bazylika, empora, era, fortyfikacje, kapitel, katedra, kolumna, kronikarz, średniowiecze, palatium, Piastowie, plecionka, portal, rotunda, sklepienie kolebkowe, trzon, wiek, wykopaliska.

Podstawa programowa: historia kl. V (IV. 4; V. 1-6), j. polski kl. IV–VI (I.4; III.4; V. 1,2,4)

Czas trwania lekcji: 60 min

Zajęcia odbywają się w wybranych salach wystawy *Wawel Zaginiony* oraz sezonowo w kościele św. Gereona (trasa Podziemia Zamku)

PROGRAM LEKCJI MUZEALNYCH DLA KLAS IV–VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

Trofea odsieczy wiedeńskiej

Lekcja polecana uczniom z klas IV–VIII szkół podstawowych

12 września 1683 roku sprzymierzone wojska chrześcijan pod wodzą króla Polski Jana III Sobieskiego oswobodziły Wiedeń z oblężenia armii tureckiej. Wielkie zwycięstwo stanowiło bardzo ważne wydarzenie w dziejach Rzeczypospolitej i całej Europy. Głównym tematem lekcji jest opowieść o zachowanych trofeach wiedeńskich, przywiezionych przez polskiego monarchę i prezentowanych obecnie w Zamku Królewskim na Wawelu. Wśród nich szczególne miejsce zajmują tureckie namioty, chorągwie oraz głównia tzw. szabli Kara Mustafy. Podczas zajęć uczestnicy będą mieli okazję poznać wyjątkową historię poszczególnych zabytków, a także odkryć piękno wschodniego rzemiosła artystycznego.

Słowa kluczowe: chorągwie, dary poświęcane, głównia tzw. szabli Kara Mustafy, husaria, Imperium Osmańskie, janczarzy, Ludwik XIV, namioty, papież Innocenty XI, płaszcz Kawalera Orderu Św. Ducha, odsiecz wiedeńska, Jan III Sobieski, sułtan Mehmed IV, trofea wiedeńskie, wielki wezyr Kara Mustafa.

Podstawa programowa: historia: kl. 4 (IV. 7), kl. 5-6: (II. 1; XI.1,4,5)

Czas trwania lekcji: 90 min

Zajęcia odbywają się w wybranych salach wystawy Sztuka Wschodu (trasa Zamek I i Zamek II) oraz Skarbca Koronnego

Ceremonie królewskie

Lekcja polecana uczniom z klas VI–VIII szkół podstawowych

Panowanie królewskie miało różne oblicza. Poza ucztami, turniejami i zabawami, każdy monarcha miał również obowiązki świeckie i sakralne. Życie regulowane było przez liczne ceremonie, o których opowiemy Wam w trakcie tej lekcji. Dowiedziecie się, jak przebiegał ślub, koronacja, a także pogrzeb, obserwując zabytki będące świadkami tych ważnych wydarzeń.

Słowa kluczowe: ceremonie, koronacja, Kazimierz Wielki, pogrzeb, Szczerbiec, ślub, Zygmunt III Waza, Zygmunt II August.

Podstawa programowa: historia VI–VIII (I. 1, I.2, I.3, X. 2)

Czas trwania: 90 min

Zajęcia odbywają się w wybranych salach Reprezentacyjnych Komnat Królewskich (trasa Zamek I) i Skarbca Koronnego

PROGRAM LEKCJI MUZEALNYCH DLA KLAS IV–VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

Na dworze sułtana

Lekcja polecana uczniom z klas IV–VI szkół podstawowych

Zapraszamy w podróż po dawnym Imperium Osmańskim, które niegdyś stanowiło potęgę na Bliskim Wschodzie. Tym rozległym, muzułmańskim państwem rządził sułtan, wspierany przez Radę Dywanu. Przechodząc przez kolejne sale wystawy, dowiedziecie się, kim byli wielcy wezyrowie, jaką rolę odgrywali w państwie tureckim oraz co stanowiło oznakę ich władzy. W szczególności przyjrzymy się postaci Kara Mustafy, który pełnił funkcję wielkiego wezyra, dowodząc armią turecką oblegającą Wiedeń w 1683 roku. Zobaczymy także wspaniałe pamiątki, związane z nim i samą bitwą, przywiezione przez Jana III Sobieskiego – zwycięskiego wodza i władcę Rzeczypospolitej.

Słowa kluczowe: buńczuk, chorągiew, głównia tzw. szabli Kara Mustafy, kobierce, Jan III Sobieski, islam, Imperium Osmańskie, namioty, odsiecz wiedeńska, pałac, sułtan, Rada Dywanu, wielki wezyr.

Podstawa programowa: historia kl. 4 (IV. 7) kl. 5-6 (II. 1; XI. 1,4,5)

Czas trwania lekcji: 60 min

Zajęcia odbywają się na wystawie Namioty tureckie (trasa Zamek II)

Czym mieni się Skarbiec?

Lekcja polecana uczniom z klas IV–VIII szkół podstawowych

Złoto, srebro i rubiny... Złotnicy zajmowali się obróbką tych metali wytwarzając biżuterię i inne ozdoby. Ale czy tylko to? Tworzyli również przedmioty użytkowe przy użyciu przeróżnych technik. O nich właśnie porozmawiamy na zajęciach oglądając wybitne dzieła warsztatów złotniczych.

Słowa kluczowe: srebro, złoto, złotnictwo, rubiny, rzemiosło, warsztat.

Podstawa programowa: plastyka kl. VI–VIII (I.1,1.6, II.4.III. 1.III.,2.III. 5, III.7)

Czas trwania lekcji: 60 min

Zajęcia odbywają się na wystawie *Skarbiec Koronny*

PROGRAM LEKCJI MUZEALNYCH DLA KLAS IV–VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

Dary, trofea i utracone skarby

Lekcja z elementami gry polecana uczniom z klas VII–VIII szkół podstawowych

Podczas zajęć klasa szkolna podzielona na mniejsze grupy wyruszy na samodzielne poszukiwanie pamiątek po królach, dyplomatycznych darów i cennych artefaktów ofiarowanych na Wawel przez rody magnackie. Uczestnicy dowiedzą się, jaki wyjątkowy znak suwerenności państwowej zachował się do naszych czasów, który z polskich królów otrzymał najwięcej zaszczytnych wyróżnień, a także jakie cenne przedmioty dawnego Skarbcza Koronnego ocalały po grabieży wojsk pruskich w 1795 roku.

Słowa kluczowe: chorągiew nadworna, kapelusz i miecz poświęcany, kolczuga, kielich, Kazimierz Wielki, insygnia koronacyjne, trofeum, Szczerbiec, Władysław IV, Zygmunt III Waza.

Podstawa programowa: historia kl. V – VI: V. 3., VII. 1-6; IX. 4, 7, 8; XI. 1,4.

Czas trwania lekcji: 90 min

Zajęcia odbywają się na wystawie *Skarbiec Koronny*

LEKCJE PLENEROWE

Jak odnawiano Wawel?

Lekcja polecana uczniom kl. V- VIII SP

Po upadku państwa polskiego wzgórze wawelskie stało się koszarą dla wojsk austriackich. Wyburzono część budowli, zastępując ją nową architekturą. W 1905 roku zamek zostaje przekazane Królestwu Galicji i Lodomerii. Rozpoczynają się działania dążące do uporządkowania zabudowy wzgórza i odnowienia pałacowych wnętrz w celu przywrócenia świetności siedzibie polskich władców, która od 1923 roku przeznaczona zostaje na rezydencję Prezydenta Rzeczypospolitej. Podczas zajęć dowiedziecie się, na czym polegała „akcja cegiełkowa”, oraz poznacie elementy architektury, które pojawiły się na Wawelu w dwudziestolecie międzywojennym.

słowa kluczowe: Stanisław Badeni, Adolf Szyszko-Bohusz, cytadela, mur „cegiełkowy”, fortyfikacje, Brama Herbowa, Zygmunt Hendel, herb, Józef Piłsudski, Tomasz Pryliński, twierdza, Jan Matejko, niepodległość, rozbiory, Mikołaj Zybkiewicz, Stanisław Wyspiański, Wacław Szymanowski.

Czas trwania lekcji: 60 min.

Zajęcia odbywają się: w wybranych salach wystawy *Wawel Odzyskany* oraz na trasie plenerowej – pomnik Tadeusza Kościuszki, brama Herbowa.

PROGRAM LEKCJI MUZEALNYCH DLA KLAS IV–VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

Wawel przywłaszczony

Lekcja premium polecana uczniom z klas VIII szkół podstawowych

Już w październiku 1939 roku Niemcy przemianowali zamek na Wawelu na Krakauer Burg. Wzgórze wawelskie stało się siedzibą najwyższych władz Generalnego Gubernatorstwa i reprezentacyjnym miejscem mieszkalnym dla rządu na czele z generalnym gubernatorem Hansem Frankiem. Funkcje te wpłynęły na zmiany w zabudowie wzgórza, które wymagało dostosowania go do nowych potrzeb okupanta. Jakich dokonano zmian w architekturze i kto zamieszkał w poszczególnych historycznych budowlach? Które z obiektów powstałych w latach 1939-1944 stanowią trwałe elementy dzisiejszej zabudowy? Jakie wydarzenia kształtowały na Wawelu życie jego nowych mieszkańców oraz kto odegrał znaczącą rolę w ochronie zabytkowej materii wzgórza?

Słowa kluczowe: II wojna światowa, Kraków, Wawel, okupacja, Generalne Gubernatorstwo, architektura, Hans Frank, Adolf Szyszko-Bohusz.

Podstawa programowa: kl. VIII, historia: XXXIII. 1, 2; liceum/technikum, historia: XLVIII. 2, 4.

Czas trwania: 120 min

Pamięć kamieni

Lekcja polecana uczniom z klas VIII szkół podstawowych

Lekcja poświęcona ogromnej pracy odnowy Zamku Królewskiego na Wawelu w trakcie rozbiorów oraz po odzyskaniu przez Polskę niepodległości. W czasie zajęć uczniowie będą mieli okazję sami odkryć przemiany, jakie zaszły na Wawelu w wyniku odbudowy zniszczonego Zamku w ciągu ostatnich 100 lat.

Podstawa programowa: klasa VIII: IX (1), XXV (1), XXIX (1), XXIV (1), liceum/technikum: Zakres podstawowy: I (1-3), XXX (1), XXXI (1), XXXV (1-4), XXXVIII (1), XLIII (1).

Słowa kluczowe: Adolf Szyszko-Bohusz, cesarz Franciszek Józef, dziedzictwo, Hans Frank, Zygmunt Hendel, konserwacja, okupacja, odzyskanie niepodległości, Tomasz Pryliński, rozbiory, renowacja.

Czas trwania: 90 min

Lekcja odbywa się na trasie plenerowej na wzgórzu wawelskim i wybranych salach wystawy *Lapidarium* (trasa Podziemia Zamku)

PROGRAM LEKCJI MUZEALNYCH DLA KLAS IV–VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

Spacerem przez Odrodzenie

Lekcja polecana uczniom z klas V–VIII szkół podstawowych

Zamek Królewski na Wawelu i zabytki Krakowa podziwia każdego roku niezliczona liczba zwiedzających. Nas wcale to nie zaskakuje, ponieważ część pięknej zabudowy wzgórza i miasta powstała w epoce renesansu, zwanej także odrodzeniem i „złotym wiekiem”. Był to okres działalności genialnych architektów, rzeźbiarzy, poetów, mecenasów. Kim oni byli? Co po nich pozostało? Jak rozpoznać dzieła epoki renesansu? Zapraszamy na lekcję, podczas której wspólnie podążymy śladami renesansowego Wawelu, Krakowa i ich mieszkańców.

Słowa kluczowe: attyka, architektura, człowiek renesansu, Kaplica Zygmuntowska, Jagiellonowie, humanizm, odrodzenie, renesans, rzeźba, zamek

Czas trwania lekcji: 90 min

Zajęcia odbywają się na trasie plenerowej: wzgórze wawelskie, ulica Kanonicza.

SPACERY SZLAKIEM WYSPIAŃSKIEGO

Spacery polecane uczniom od 12. roku życia i dorosłym

Wyspiański monumentalnie

„Wyspiański monumentalnie” przeprowadzi nas przez wybrane miejsca na wzgórzu wawelskim, kościół Franciszkanów oraz kościół Mariacki aż po Teatr Słowackiego. Będziemy szli śladem wielkich artystycznych wizji Wyspiańskiego, które miały zrewolucjonizować całe miasto.

Wyspiański prywatnie

„Wyspiański prywatnie” pokaże nam bardziej intymne oblicze artysty – począwszy od jego fascynacji Wawelem i dzieciństwa spędzonego u stóp wzgórza, przez miejsca jego nauki i spędzania wolnego czasu. Sprawdzimy również, co Wyspiański widział za oknem poszczególnych swoich mieszkań i pracowni.

Czas trwania: 90 minut

Możliwość zamawiania: poniedziałek-sobota, godzina rozpoczęcia: 10:00-14:30

Miejsce rozpoczęcia: makietę wzgórza wawelskiego przy kasach biletowych

PROGRAM LEKCJI MUZEALNYCH DLA KLAS IV–VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

LEKCJE ONLINE

1. Wątki biblijne na arrasach króla Zygmunta Augusta

Słowa kluczowe: arras, arka Noego, Biblia, bestiariusz, bratobójstwo, drzewo wiadomości dobrego i złego, gałązka oliwna, Księga Rodzaju, Abel, Kain, Noe, owoc zakazany, smok, pantera, Wieża Babel, tęcza, Zygmunt August.

Czas trwania: 45 min

2. Renesans na Wawelu

Słowa kluczowe: arkada, arras, Bartłomiej Berrecci, Franciszek Florentczyk, fryz, humanizm, kaplica, kaseton, kolumnada, mecenat, odrodzenie, portal, renesans.

Czas trwania: 45 min

3. Przedromanizm i romanizm na Wawelu

Słowa kluczowe: absyda, ambit, antropolog, archeolog, baszta, bazylika, biforium, empora, era, fortyfikacje, gurt, kapitel, katedra, kolumna, kronikarz, średniowiecze, palatium, Piastowie, plecionka, portal, rotunda, rozglifienie, sklepienie kolebkowe, trzon, wiek, wykopaliska.

Czas trwania: 45 min

4. Gotyk na Wawelu

Słowa kluczowe: ambit, baszta obronna, gród, fortyfikacje, katedra, kaplica, Kazimierz Wielki, Kurza Stopka, Piastowie, Psalteria, przypora, sklepienie krzyżowo – żebrowe, tumba, transept, wieża Duńska, witraż, wimperga, wertykalizm, Wit Stwosż, zwornik.

Czas trwania: 45 min

5. Pamiątki wawelskie po królu Janie III Sobieskim

Słowa kluczowe: chorągwie tureckie, głównia tak zwanej szabli Kara Mustafy, husaria, Maria Kazimiera, miecz i kapelusz poświęcane, namioty, odsiecz, płaszcz Kawalera Orderu Świętego Ducha, przedmurze chrześcijaństwa, Zulfikar.

Czas trwania: 45 min

PROGRAM LEKCJI MUZEALNYCH DLA KLAS IV–VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

6. Dzieje wawelskich arrasów

Słowa kluczowe: arras, fundator, groteska, Jagiellonowie, kolekcja, monogram, osnowa, tapiseria, testament, wątek, warsztat tkacki, werdiura, Wielkie Księstwo Litewskie, złoty wiek, Zygmunt August.

Czas trwania: 45 min

7. Na dworze sułtana

Słowa kluczowe: aplikacja, buńczuk, chorągiew, dywan, inskrypcja, islam, Jan III Sobieski, kobierzec, mihrab, namiot, sułtan, szabla, Turcja, wezyr, wiktoria wiedeńska, Zulfikar.

Czas trwania: 45 min

8. Kazimierz Wielki

Słowa kluczowe: dynastia, Piastowie, król, fundator, Akademia Krakowska, katedra, gotyk, kielich

Czas trwania: 45 min

REZERWACJA I INFORMACJA

REZERWACJA I INFORMACJA

poniedziałek godz. 9:00-14:00, wtorek-niedziela godz. 9:00-16:00

tel.: 12 422 16 97

e-mail: rezerwacja@wawelzamek.pl

Rezerwując lekcje telefonicznie oraz mailowo należy podać poniższe informacje:

- datę i proponowaną godzinę rozpoczęcia lekcji
- temat lekcji
- nazwę i adres szkoły/przedszkola
- dla jakiej klasy rezerwowana jest lekcja
- liczba osób w grupie (uczniowie + opieka)
- imię i nazwisko osoby zamawiającej + numer telefonu kontaktowego

PROGRAM LEKCJI MUZEALNYCH DLA KLAS IV–VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

LEKCJE MUZEALNE STACJONARNE I PLENEROWE

- czas trwania: 60–90 minut
- maksymalna liczba uczestników: lekcja stacjonarna: 25 uczestników wraz z opiekunami
- lekcja plenerowa: 30 uczestników wraz z opiekunami wymóg: 1 opiekun na maksymalnie 10 uczestników;
- opiekunowie powyżej tej liczby wliczani są w liczbę uczestników

SPACERY SZLAKIEM WYSPIAŃSKIEGO

- czas trwania: 90 minut
- maksymalna liczba uczestników: 25

LEKCJE MUZEALNE ONLINE (platforma Teams)

- czas trwania: 45 minut i 10 minut na kwestie techniczne
- maksymalna liczba uczestników: 30 osób

OPŁATY

W 2025 roku wszystkie lekcje muzealne w Zamku Królewskim na Wawelu są bezpłatne.